

**TEOLOGIESE MOTIEWE VIR 'N MISSIONÊR
DIAKONALE BEDIENNING VAN DIE KERK**

**OP WEG NA 'N BEGRONDING VAN DIE MISSIONÊR
DIAKONALE EKKLESSIOLOGIE**

deur

Johannes Jacobus Knoetze

As gedeeltelike vervulling van die vereiste vir die graad Doctor Divinitatis
(DD) aan die Teologiese Fakulteit van die Universiteit van Pretoria.

Promotor: Prof Dr JJ Kritzinger
Departement: Godsdiens en Sendingwetenskap

Mei 2002

INHOUDSOPGAWE

DEEL 1: AGTERGROND TOT DIE MOTIVERING VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	1-12
HOOFSTUK 1: BELANGRIKHEID VAN 'N STUDIE IN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	2-12
1. INLEIDEND	2
2. DIE TEOLOGIE VRA NA BESINNING OOR DIE TERM MISSIONÊRE DIAKONAAT	3
3. DIE KONTEKS VRA NA BESINNING OOR DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	5
3.1 Kerklike konteks	5
3.2 Die Suid Afrikaanse konteks	8
3.2.1 Algemeen	8
3.2.2 MIV/Vigs	9
3.2.3 Armoede	10
4. DOELSTELLINGS EN WERKSWYSE	11
DEEL 2: BEGRIPSVERHELDERING	13-100
HOOFSTUK 2: DIE DIAKONALE DIMENSIE IN DIE BEGRIP SENDING	14-48
1. INLEIDING	14
2. 'N HISTORIESE BLIK OP DIE DIAKONALE DIMENSIE IN DIE SENDINGBEGRIP	15
2.1 Inleiding	15
2.2 Sendingparadigma van die Oosterse kerk	16
2.3 Die middeleeuse Rooms-Katolieke paradigma	20

2.4 Die Protestants Reformatoriese sendingparadigma	22
2.5 Sending na die Verligting	24
2.5.1 Die verheerliking van God	24
2.5.2 Gedring deur die liefde van Christus	25
2.5.3 Die evangelie en kultuur	25
2.6 Sending as uitbreiding 1900-1910	25
2.7 Sending as kerk vir volke (Volkskerk) 1910-1920	27
2.8 Jerusalem 1928, en daarna	27
2.9 Sending as proklamering, dialoog en bevryding 1960-1970	29
2.10 Sending as verkondiging en kerkgroei 1970-1980	31
2.11 Paradigmaverskuiwings in die sending	32
3. 'N HISTORIESE BLIK OP ENKELE BEPALENDE BESLUIE WAT GELEI HET TOT DIE SENDINGBEGRIIP IN DIE NED GEREF KERK	33
3.1 Die stigting van die kerk in Suid-Afrika	33
3.2 Sendingwerk deur die kerkverband	35
3.3 Enkele verskuiwings in die Suid-Afrikaanse sendingkonteks	37
4. VERSKILLENDE BENAMINGS VIR DIE VAKGEBIED: SENDING OF MISSIOLOGIE	38
5. SENDINGBEGRIPE	39
5.1 Woorde wat gebruik word om die begrip sending te omskryf	39
5.1.1 apostello en pempo	40
5.1.2 kerygma en didache	41
5.1.3 martyria/martyreo	42
5.1.4 euangelion/euangelizomai	43
5.1.5 Gevolgtrekking	44
6. MOTIVERING EN INHOUD VAN SENDING	45
6.1 Motivering van sending	45
6.2 Inhoud van sending	46
7. SAMEVATTING	47

HOOFSTUK 3: DIE MISSIONÊRE DIMENSIE IN DIE BEGRIP DIAKONAAT	49-77
1. INLEIDING	49
2. ENKELE ONTWIKKELINGSFASES IN DIE DIAKONAAT VOLGENS KARRES	53
3. ONTWIKKELING VAN DIE DIAKONAAT AAN DIE SUIDPUNT VAN AFRIKA	55
3.1 Aanvanklike organisering van die diakonaat	55
3.2 Diakonale dade deur die kerk	56
4. DIENSBEGRIPPE IN DIE OU EN DIE NUWE TESTAMENT	57
4.1 Woorde wat gebruik word om die begrip: diens (diakonia), te omskryf	58
4.1.1 diakonia, diakonein, diakonos	58
4.1.1.1 Die aard en karakter van die diens van Jesus Christus	59
4.1.1.2 Die wesenselemente van die diakonia	59
4.1.2 douleuo/douleuein/doulos	63
4.1.3 latreuo/latreia	64
4.1.4 leitourgeo/leitourgios	64
4.1.5 therapeuo	65
4.1.6 hyperetein	66
4.1.7 Gevolgtrekking	66
4.2 Diakonale beskrywings in die Ou en Nuwe Testament	66
4.2.1 Die diakonaat is omvattend gerig op die totale skepping	67
4.2.2 Die diakonaat is spesifiek gerig op die mens	67
4.2.3 Die diakonaat is begrond in die geboorte van God	68
4.2.4 Die diakonaat is gegrond in: God se opheffing van grense	69
4.2.5 Die diakonaat by die profete	70
4.2.6 Die nagmaal as hart van die diakonaat	70
5. DIAKONALE BEGRIPPE	72
5.1 Liefde	72

5.2 Barmhartigheid/ontferming	73
5.3 Geregtigheid	74
6. GRENSE VAN DIE DIAKONAAT	75
7. GEVOLGTREKKING	76
HOOFSTUK 4: DIE BEGRIP MISSIONÊRE DIAKONAAT	78-100
1. INLEIDING	78
2. VERHOUDING TUSSEN SENDING EN DIAKONAAT	78
2.1 Die verhouding is vasgelê in die wese van die Drie-enige God	78
2.2 Die verhouding is vasgelê in ons bekering	80
2.3 Die verhouding is vasgelê in die wese van die kerk	81
2.4 Die verhouding van Woord en daad binne 'n sendingperspektief	83
2.4.1 Woord en teken in die Evangelie van Johannes	83
2.4.2 Die verhouding Woord en daad by Paulus	84
2.4.3 Woordpare wat die verhouding uitdruk	84
2.4.4 Gevolgtrekking: Die verhouding, woord en daad in sending	85
2.5 Die verhouding van Woord en daad binne die diakonale perspektief	86
2.6 Gevolgtrekking	88
3. WAT WORD BEDOEL MET DIE TERM MISSIONÊRE DIAKONAAT	89
3.1 Missionêre diakonaat is sentripetaal en sentrifugaal	89
3.2 Waarom missionêre <i>diakonaat</i> ?	91
3.3 Waarom <i>missionêre</i> diakonaat?	94
3.4 Missionêre diakonaat en die samelewing	94
3.5 Die doel van missionêre diakonaat	96
3.5.1 Die verhouding tot God	96
3.5.2 Die verhouding tot die naaste	97
3.5.3 Die verhouding tot die self	98
3.5.4 Die verhouding tot die omgewing	98
4. MISSIONÊRE DIAKONAAT: 'N BEGRIPSOMSKRYWING	99

<u>DEEL 3:</u>	‘N TRINITARIESE BEGRONDING	
	VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	101-159
HOOFSTUK 5:	GOD DIE VADER, BRON, OORSPRONG EN	
	VERVULLING VAN MISSIONÊRE DIAKONAAT	102-125
1.	INLEIDING	102
2.	GOD: ONS VADER	102
2.1	Ons Vader wat vir ons sorg	102
2.2	Ons Vader wat ons liefhet	103
2.3	Ons Vader die Almagtige	104
2.4	Ons Vader die Aanbiddelike	105
2.5	Ons Vader die Getroue	106
3.	GOD DIE VADER AS SKEPPER VAN DIE MENS	107
3.1	Geskape na God se beeld	107
3.2	In of tot vryheid geskep	109
3.3	As sosiale wesens geskep	110
3.4	Kreatief geskep	111
3.4.1	Werk	112
3.4.2	Seksualiteit	113
4.	GOD DIE VADER WAT RED	114
4.1	Inleiding	114
4.2	God se redding lei tot ‘n credo	115
4.3	God se redding is die kern van die godsdienst	116
4.4	Redding en verkiesing	117
5.	GOD DIE VADER WAT ONTFERM EN REGEER	118
5.1	Die ontferming van God	118
5.1.1	Die Vader wat ontferm deur te stuur	121
5.1.2	Die Vader wat ontferm deur te praat	122
5.2	Die Vader regeer	123
6.	DIE NOODSAAKLIKHEID VAN DIE PATEROLOGIE	

VIR MISSIONÊRE DIAKONAAT	124
HOOFSTUK 6: JESUS CHRISTUS: MODEL VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	126-144
1. INLEIDING	126
2. JESUS AS MESSIAS/KONING	128
3. JESUS AS DIENSKNEG	132
4. JESUS AS PROFEET	135
5. JESUS AS PRIESTER	139
5.1 Priesterskap in die Ou Testament	139
5.2 Jesus, 'n herinterpretasie van die priesterskap in die Ou Testament	140
5.3 Jesus en die hoëpriesters in die Johannes evangelie	142
6. JESUS AS MODEL VIR DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	144
HOOFSTUK 7: DIE HEILIGE GEES AS BEMAGTIGER VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	145-159
1. INLEIDING	145
2. DIE GEES IN DIE OU TESTAMENT	147
3. DIE HEILIGE GEES IN DIE NUWE TESTAMENT	149
4. DIE WERK VAN DIE HEILIGE GEES	152
4.1 Inleiding	152
4.2 Die rol van die Heilige Gees in Missionêre Diakonaat	152
<u>DEEL 4:</u> EKKLESIOLOGIES–ESKATOLOGIESE BEGRONDING VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	160-203
HOOFSTUK 8: MISSIONÊRE DIAKONAAT: VERGESTALTING VAN DIE KONINKRYK; VOORTSPRUITEND	

UIT DIE VERBOND; EN ESKATOLOGIESE HOOP 161-176

1.	INLEIDING	161
2.	DIE KONINKRYK AS BASIS VIR DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	161
3.	DIE VERBOND AS DIE VERONDERSTELLING VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	165
4.	ESKATOLOGIE AS VERVULLINGSBELOFTE VAN MISSIONÊRE DIAKONAAT	173
5.	ENKELE GEVOLGTREKKINGS VIR DIE MISSIONÊR- DIAKONALE BEDIENING	176
 HOOFSTUK 9: 'N MISSIONÊRE EKKLESIOLOGIE		177-201
1.	INLEIDING	177
2.	OORSIGTELIKE BESKOUIING OOR DIE ONTSTAAN EN ONTWIKKELING VAN DIE KERK	177
	2.1 Roeping tot diens	177
	2.2 Kerklike ontwikkelingsmodelle in die Ou Testament	180
	2.3 Kerklike ontwikkelingsmodelle uit die Nuwe Testament en daarna	182
3.	DIE IDENTITEIT VAN DIE KERK	185
	3.1 Die roeping van die kerk	185
	3.2 Enkele teologiese perspektiewe (basisbegrippe)	185
	3.3 Die eenheid van die kerk	190
4.	DIE ROEPING VAN DIE KERK	197
	4.1 Die kommunikasie van die evangelie	197
	4.2 Die dienskarakter van die kerk	198
	4.3 Geroep tot dissipelmaking	199
5.	DIE KERK EN KONTEKS	200
6.	SAMEVATTING	202

**DEEL 5: OP WEG NA ‘N MISSIONÊR-DIAKONALE
EKKLESIOLOGIE 204-240**

**HOOFSTUK 10: OP WEG NA ‘N MISSIONÊR-DIAKONALE
EKKLESIOLOGIE 205-234**

1. INLEIDING	205
2. DIE INSTELLING VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	205
2.1 Inleiding	205
2.2 1 Pet 2:4-10	206
2.3 Gevolgtrekking	210
3. DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT BEDIEN ‘N OMVATTENDE NOOD	212
3.1 Inleiding	212
3.2 God se verlossingsplan	213
3.3 Luk 4:16-30	214
4. VERSKILLENDE GESTALTES VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	218
4.1 Eksemplariese diakonaat – die voorbeeld van die lewe	218
4.2 Karitatiewe diakonaat – dade van barmhartigheid	219
4.3 Koinoniale diakonaat – gemeenskapskeppend	220
4.4 Sosiale diakonaat – die eise van geregtigheid	220
4.5 Industriële diakonaat – die arbeidsterrein	221
4.6 Politieke diakonaat – die eis van bevryding	222
4.7 Revolusionêre diakonaat – gestalte van ongeduld	222
4.8 Ekumeniese diakonaat – samewerking tussen kerke	223
4.9 Ekologiese diakonaat – Ons en ons omgewing	223
4.10 Pogings tot vergestaltung van die missionêre diakonaat	224
4.10.1 Die “Comprehensive approach”	224
4.10.2 Wêrelddiakonaat	226
4.11 Gevolgtrekking	228
5. EENHEID AS GETUIENIS VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	229

5.1 Die eenheid van die kerk	229
5.2 Die eenheid van die bediening	230
5.2.1 Leitourgia	230
5.2.2 Kerugma	231
5.2.3 Koinonia	232
5.2.4 Diakonia	233
HOOFSTUK 11: IMPLEMENTERING VAN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT IN DIE EKKLESIOLOGIE	235-240
1. INLEIDING	235
2. GEHOORSAAMHEID AAN DIE EVANGELIE	236
3. INLIGTING OOR EN IDENTIFIKASIE VAN NOOD	237
4. AANSPREEK VAN DIE NOOD	238
5. DIE KERKSTRUKTUUR EN DIE MISSIONÊRE DIAKONAAT	238
6. SAMEVATTING	239
BRONNE GERAADPLEEG	241-254